(Nro. 275.)

# GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 138. 30. Listopada 1821.

## Wiadomości kraiowe.

*Ze Lwowa.* — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiące

Uwiadomienie:

Dla uposażenia szkoły trywialney w Krylosie, Cyrkułu Stanisławowskiego, oświadczono następuiące składki roczne: od Grecko-Katolickiego JW. Metropolity 23 korcy różnego zboża twardego i ziemiopłodów, tudzież rocznie sążeń siana, dwa sążnie słomy mierzwiastey, 6 N. A. sążni drew na opał i 8 ZR. na materyiały do pisania; zaś od gminy w gotowiźnie 120 ZR.

Rząd kraiowy zatem podaie z zadowolnieniem o tych składkach do publiczney wiadomości.

---

*Z Wiednia d.* 19. *Listopada.* — Wiadomości odebrane wprost z Batawii donoszą, iż tam przybyła na d. 15. Czerwca Ces. Austr. fregatta Karolina, w podróży do Chin. Cała osada była zdrowa, i odbyła podróż aż na owo mieysce bardzo szczęśliwie.

---

Towarzystwo Północno-Amerykańskie umieiętności w Filadelfii, na mieysce członka zagranicznego uwolnione przez śmierć Wice-Prezydenta Sonnenfelsa, powołało Radcę i Kawalera orderu Leopolda Józefa Barona Hormayera. Podobnież przybrało onegoż towarzystwo Szlaskie na swego honorowego członka oświecania kraiowego, historyi i nauki starożytności w Wrocławiu. Jego Cesarska Mość dozwolił onemuż nayłaskawiey, przyiąć obadwa te zaszczyty.

---

Dyrekcyia uprzywileiowanego Austryiackiego Banku narodowego, uchwaliła, dla ułatwienia pożyczki na obligacyie Stanu, zaprowadzić odmianę w dotyc-czasowem postępowaniu, iż od d. 26. Listopada b. r. począwszy, można codziennie żądać zaliczenia na kraiowe obligacyie Stanu, i że w tym samym dniu wyydzie odpowiedz na podaną prośbę.

Ci, którzyby ztąd chcieli korzystać, podawać maią swe prośby o zaliczenie (wtym samym kształcie iak dotąd) codziennie od godziny 9 do 12 przed południem a od 3 naydaley do 4 godziny z południa do Expedytury banku narodowego, gdzie w tym samym dniu o godzinie 6 otrzymaią odpowiedź.

Zezwolone zaliczenia będą mogły bydź podniesione w tuteyszey kassie centralney dnia następuiącego od godziny 9 rano, za oddaniem maiących bydź złożonych obligacyy Stanu, wydanych na przynoszącego lub imię banku, i za opłaceniem piątego procentu za czas zaręczony — wyrachowanego stosownie do ustawy podług obiegu z dnia podania.

Przedłużenia względem oddania pożyczki, iak dotąd tylko raz w tydzien będą dozwolane.

Z resztą wszystkie przepisy i formalności wydane i ściągaiące się do pożyczki, pozostaią w swey niezmienney działalności.

W Wiedniu d. 17. Listopada 1821.

Józef Hrabia Ditrichstein,
Gubernator C. K. Aust. uprzywileiowanego Banku narodowego.
Melchior Kawaler Steiner,
Zastępca Gubernatora w Banku Narodowym.
Ur. Jan de Bruchmann,
Dyrektor Banku.

## Wiadomości zagraniczne.

### Wyspy Indyy wschodnich.

Bryg, który z Batawii zawinął do Helwetsluis przywiózł wiadomość, że woyska Niderlandzkie uderzyły na d. 20. Czerwca na szańce nieprzyiacielskie i bateryie wzniesione nad rzeką Palembang, uczyniło to znowu powtórnie w d. 24. i opanowały te szańce po mocnym ze strony nieprzyiaciela oporze. Sułtan odstąpił Rządów na rzecz brata swoiego, i wzięty w niewolę zaprowadzony został do Batawii.

### Ameryka Hiszpańska.

Gazety Amerykańskie donoszą o nadeszłych tamże wiadomościach z Limy aż do

)(

końca Czerwca. Zawieszenie broni trwało wciąż i niewiadomo iakie zaszły układy między Chiliyczykami a Peruwianami. Sądzono także za bardzo rzecz podobną do wiary że Peruwianie zwłasney woli ogłoszą swoią niepodległość, atoli ieżliby to nie przyszło do skutku, i nastąpiło zapowiedzenie kroków nieprzyiacielskich, niemożnaby wątpić, iż Lima wpadłaby w ręce Chiliyczyków.

Zawieszenie broni pomiędzy Wice-Królem Nowey Hiszpanii, Jenerałem O'Donoju i Ytnrbidem zawarte zostało teraz na miesięcy trzy. W Campesze zaszła także rewolucyia pomiędzy woyskiem na korzyść niepodległości; atoli mieszkańcy, chcąc pozostać wiernymi Stanom Hiszpańskim, sprzeciwili się temu, i uwięzili dwóch Officerów, będących sprawcami owego rozruchu. — W Limie trwało ieszcze zawieszenie broni między Hiszpanami a niepodległymi; atoli wątpiono, aby miasto to utrzymać się mogło dłużey nad miesiąc, gdyby nie nadeszły posiłki z Hiszpanii. — W Gazetach Ameryki północney umieszczona iest protestacyia byłego Gubernatora Floryd, Don Jósefa Callava, przeciwko dowolnemu postępowaniu Jenerała Amerykańskiego Jacksona, który go kazał uwięzić, iż niechciał wydać pewnych papierów, żądanych przez różne osoby.

## Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

P. Borges Carneiro wniosł na d. 26. Października na posiedzeniu Stanów, aby te idąc za przykładem innych Państw Europeyskich zniosły zgromadzenie orderu Maltańskiego w Portugalii, a dobra onego zabrawszy użyły onych na umorzenie długu Stanu. Rozpoznanie tego wniosku miało niebawem nastąpić. Na posiedzeniu z d. 21. oznaymił P. Moura, iż były Biskup z Blois, P. Gregoire, przesełа Stanom dzieło swoie o swobodach Kościoła gallikańskiego iako daninę swoiego hołdu. Na temże samem posiedzeniu odczytano prośbę podpisaną przez wielu uczniów, przedstawiaiących, aby nauki ięzyka łacińskiego i greckiego przy widziale umiętności lekarskiey iako niepotrzebne zostały zniesione! Prośba ta, chociaż dla wielu członków zdawała się bydź śmieszną, odesłaną niemniey została dla rozpoznania do Kommissyi. Dnia 18. Października odprawiono w kościele Dominikanów w Lizbonie, za wyraźnem pozwoleniem Króla uroczyste nabożeństwo żałobne, za zmarłych na rusztowaniu sprawców i uczestników spisku uknowanego w roku 1817 przeciwko Królowi. Otworzono także składkę na wzniesienie onym pomnika. Gazety Francuzkie zawieraią wyiątki listu prywatnego pisanego z Fernambuau z d. 24. Września, podług którego także, iak i w wielu miastach Brazylii utworzyły się dwa stronnictwa, iedno chce utrzymać teraźnieyszy stan rzeczy z Rządem w Lizbonie; drugie chce, aby Król, a przynaymniey Xiąże rodziny Królewskiey mieszkał nieustannie w Brazylii maiąc władzę wykonawczą i Stany powszechne. Stronnictwo Portugalskie i Brazyliyskie toczy z sobą otwartą woynę.

## Hiszpaniia.

List prywatny z Madrytu z d. 28. Października umieszczony w Dzienniku rozpraw zawiera: »Jenerał Empecinado oddalony z urzędu Gubernatora Zamory. Za powod do oddalenia onegoż podaią, iż kazał przeczytać woysku pod swoiemi rozkazami będącemu pismo potwarcze na pisane przeciwko Rządowi przez Deputowanego Romero Alpuente, iednego z nayzapaleńszych mowców w Stanach.— Zapewniaią na nowo, iż uchwalono iuż oddalić teraźnieysze Ministeryium, i tylko idzie o wybor nowych członków. Niewiadomo czyli Król użyie w tey mierze swoiey prerogatywy, lub zda wybor nowego Ministeryium na radę Stanu, dosyć wiadomo uprzednie, iż wiele ze stronników liberalnych, w każdym razie osądzi za złe, iż niebędą mieć w tem udziału. Jeden z dzienników liberalnych wymienia iuż P. Arguellas i niektórych członków Stanów z roku 1814 iako osoby, które nie wzniosły się do szczytu dzisieyszych zasad.

»Ministrów naszych, wyraża ten Dziennik, wybieraćby trzeba nie z pomiędzy istot nikczemnych i nic nieznaczących; z pomiędzy owych istot, nie maiących żadney inney zasługi, prócz napisania kilku artykułów do gazet, lub że były ofiarą przesladowania, dawszy do tego powód przez swoią nieostrożność lub źle wyrachowane plany.«. — Liberaliści z r. 1820, prowadzą iuż dzisiay otwartą woynę z liberalistami z czasów Kadyxeńskich Stanów! — Miasto Orihuela ciągle iest zaburzone. Podczas processyi kościelney w d. 14. Paźdz. słyszano po wszystkich ulicach odgłos; »Niech żyie Religiia! Precz z Liberalistami i Konstytucyią!« — Przedsiębiorcy dostarczenia żywności poczynaią groźby swoie przywodzić do skutku, to iest, niechcą dostarczać żywności woysku, ieźli onym za osmiomiesięczną dostawę, za którą ani grosza dotąd nie odebrali, przynaymniey w części wypłacono nie będzie.«

»Zakład weteranów w Walencyi, nie miałby iuż był od d. 17. b. m. z czego żyć, gdyby Jeneralny Kapitan nie dał swoich pieniędzy na zakupienie żywności. Korpus ten iuż od miesięcy osmiu nie pobiera żołdu. —

Dziennik kupiecki Kadyxeński, kończy obszerny swóy artykuł względem teraźnieyszego handlu prowincyi temi słowy: »Co się dotycze handlu takowy w nayopłakanszym iest stanie, zupełny onego upadek pewny, ieźli Rząd nie przedsięwezmie środków do zapobieżenia temu złemu.« — Na wyspie Mayorce grasuie mocno zaraza. Już nie można policzyć ofiar, które sprząta codziennie ta zaraza; ieden bulletyn donosi o 1,200 umarłych. Miasto Palma zupełnie puste. Do tego dodać potrzeba, iż przy zupełnem zatamowaniu handlu nieszczęśney tey wyspie ieszcze głód zagraża!«.

## Wielka Brytaniia i Irlandyia.

*Z Londynu dnia 9. Listopada.* — Zdaie się, iż P. Canning wniydzie znowu niebawnie do Ministeryium. — Margrabia Conyngham będzie zapewnie mianowany W. Szambellanem.

Pzylądek dobrey nadziei liczy teraz na obiętości powierzchni 120,000 mil kwadratowych, 60,000 mieskańca, z tych 1/3 są biali.

Gazeta Nowego Jersey zawiera następuiący artykuł: W d. 8. Lipca ma bydź 131 spraw sprzedanych. Są one własnością Adwokata, chcącego uwolnić się od zatrudnień. NB. Klyienci są bogatymi i upartymi.

Sławny Poeta Romansów Walter Scott ma za każdy tom swoich pism około 8000 funt. szterl. dochodu.

Maytkowie okrętu Brailsford w podróży z Bombay do Anglii schwytali Sukę morską długą 12 stóp, a rozpłatawszy ią naleźeli w niey 77 młodych, blisko 1 stopę długich a ważących od 1/2 do 3/4 funta.

---

Podług wiadomości z Limerick z d. 2. Listopada niesłychać rzeż było ani u rabunkach ni też o zaboystwach tak w mieście pomienionem iako też onegoż okolicach. Liczba woyska, które nadciągnało do tego i sąsiedzkich Hrabstw wynosi 4,000 ludzi; woyska te rozłożone są wzdłuż rzeki Shannon od Kilrush aż do Obrien Bridge, a ku południowi od Listowel aż do Ermis. W Tralee, w Hrabstwie Kerry, pokazały się szlady rozruchów; wielu mieszkańców odebrało listy z groźbą, i z różnych domów na wsiach i zamków zabrano gwałtownie zapasy broni.

## Francyia.

Monitor donosi z Kaletu z d. 7. b. m. »Król Angielski przybył dzisiay o godzinie 6. wieczorem do Kaletu; całe miasto było oświecone. Eskadra Angielska, złożona z fregatty, trzech korwett, trzech brygów, kutra i jachtu Królewskiego (*Souveraing*), stanęła w naszym porcie o godzinie 11. rano. Król Jegomość wsiądzie tego wieczora o godzinie 10 na okręt. Jego Królewicowska Mość Xiąże Angouleme (który odprawił uroczysty wiazd wieczorem w dniu 6. do Lille) nie przybył z Królem; Jego Królewicowska Mość spodziewany iest co chwila.«

---

Izba Parów oprócz owych prawodawczych zatrudnień, zamieni się znowu w Sąd, dla osądzenia Pułkownika Maziau, który zawikłamy w sprawę spisku z d. 19. Sierpnia był obecny przy pierwszym wyroku zaocznym. — Oprócz PP. Deserre i Simeon, wymieniaią ieszcze iako kandydatów na godność Parów Jenerała Porucznika Montcalm, Dowodcę dywizyi woyskowey w Touluzie, i szwagra Xięcię Richelieu; Naczelnego Dyrektora poczty Dupleix de Mezy, Ministra Stanu Beugnot i Pułkownika i Deputowanego Hrabiego de la Briffe. Pomiędzy dziewięciu Parów będą także niektórzy Prałaci, ponieważ Izba utraciła wielu Członków Duchownych; atoli dotąd nic w tey mierze ieszcze nie ogłoszono.

Izba Deputowanych trudniła się w d. 6. i 7. Listopada w swoich biórach rozpoznaniem protokołów wybiorczych i dowodów zdolności wybranych nowych dziewięciu Deputowanych. Ponieważ do d. 9. nie przybyło ieszcze nad 216 Deputowanych do Paryża, ztąd sądzono, że publiczne posiedzenia nie rozpoczną się przed d. 14. t. m.

Jenerał Rapp umarł w dniu 8. b. m. w Strasburgu.

Ponieważ żółta gorączka wybuchnęła w Baltimore, przeto Minister Spraw Wewnętrznych postanowił, aby okręty przybywaiące z tego miasta podlegały kwarantannie wegług okoliczności zaszłych podczas podróży od d. 14. do 30, inne zaś z każdego innego portu Zjednoczonych Stanów zostawać maią przez osiem dni pod dozorem.

Gazety z połudnowey Francyi z d. 6. Listopada zawieraią: »Powoli ściągaią się woyska wzdłuż granicy Hiszpańskiey, i zaymuią leże batalionami w okolicach naybardziey przy-

stępnych dla pewnego przecięcia wszelkich związków. Jeszcze dziesięć bataliionów iest w pochodzie, a ieźli i te nie wystarczą, więc więcey ieszcze będzie wysłanych. Środek ten tem iest potrzebnieyszy, że dotąd nie można było wszystkich punktów obsadzić należycie. Wprawdzie służba nayściśley iest dopełnioną, i woyska dopełnia swey powinności, i gwardyie Nardodowe przyczyniaią się, atoli nie można polegać na ich punktualności; mamy dowody, że ieszcze trwaią związki. W istocie uwięziono iuż różne osoby, i oddano ie pod rozporządzenie Królewskich Prokuratorów, atoli Trybunały niewiele uczynić mogą, gdyż nie ma względem tego przedmiotu prawnych ustaw, i tylko rozciągnione bydź mogą proste kary policyyne, ieźli nie dadzą się zastosować prawa przeciwko włoszęgom wydane i t. d. Ztąd Władze nastaią u Rządu mocno na nowe kary za przestąpienie ustaw zdrowia. Do tego zaś potrzeba wspólnego działania obu Izb, którym przełożony może będzie proiekt do prawa w tym przedmiocie na pierwszem posiedzeniu. Surowe przepisy wydane za dawnego Rządu podczas gdy grassowało powietrze w Marsylii, iuż dawno nie są zachowane, a ztąd bez nowego prawnego rozporządzenia nie mogą bydź wypełniane. Tymczasem naynowsze wiadomości z Katalonii są zaspokaiaiące. Przeciwnie zaś kilka wypadków śmierci zaszłych w pewnem mieyscu przyległem granicy w Departamencie Wyższey Garony sprawiły obawy; gminy te otoczono liniią woyskową, pokazało się atoli, iż choroba w mieyscach owych nie ma nic wspólnego z żółtą gorączką.

## Niemcy.

Pisma publiczne z Niemiec donoszą z Jeny z d. 3. Listopada: »Arcy-Xiąże Ferdynand Austryiacki d'Este zabawiwszy dni kilka na Dworze Weymarskim przybył tu wczoray z Wielkim Xięciem i W. Xięciem Następcą. Jch Królewicowskie Moście za nim przybyli do miasta, zwiedzili pole bitwy z roku 1806. Zaraz po swoiem przybyciu udali się w towarzystwie Nestora literatury Niemieckiey Göthe do Muzeum, gdzie tayny Radca i Prorektor Fuchs powitał Arcy-Xięcia w imieniu Uniwersytetu. Różne gabinety tego Muzeum, szczególniey zaś Mineralogii ściągnęły mocno uwagę Xięcia. Wszędzie w Muzeum i w Bibliotece okazywał Arcy-Xiążę dowody swych obszernych wiadomości i zamiłowania w umiejętnościach i kunsztach. Wieczorem był Arcy-Xiąże u stołu w zamku. Dzisiay rano odiechał Arcy-Xiążę do Czech.«

## Multany i Wołoszczyzna.

*Z nad granic Multan d.* 21. *Listopada.* — Listy z Konstantynopola odebrane potwierdzaią wieści, że flotta Grecka zupełnie pobita przez połączoną flottę Turecką. Te same listy zawieraią ważną wiadomość, że Persyia wydała woynę Turcyi, rozpoczęła kroki nie przyiacielskie i zaięła iuż Bagdad. Wypadki te sprawiły w Konstantynopolu wielkie pogrążenie, i woyska Azyiatyckie, przeznaczone na wzmocnienie woyska wysłanego przeciwko powstańcom, zostały spiesznie odwołane, aby dalszym postępom Persów położyć tamę.

W Multanach dawnieyszy stan rzeczy nie podpadł odmianie. Oddział 38. Janczarów (Orta) żądaiący 10 ludzi z 71. Orty, uspokoił się tym czasowie i spokoyność została w Jassach przywróconą. Kaymakan Wogoridi otrzymał rozkaz zdać rachunek ze 150 tysięcy piastrów, które wpłynęły do kassy, i wykazać czyli kray iest w stanie opłacać takową summę miesięcznie.

*Ztamtąd z d.* 25. *t. m.* — Swawola Janczarów w Multanach a szczególniey w Jassach coraz się bardziey wzmaga. Przed kilku dniami napadli oni na mieszkanie pełniącego obowiązki Król. Pruskiego Wice-Konsula Wilhelma Herta i takowe zrabowali.

Codziennie przybywaią Tureckie woyska do Multan, natomiast zaś wyruszył ieden Aga w 600 ludzi samowładnie z Multan.

W Jassach zaszła sprzeczka pomiędzy oddziałem Kniczuk Ahmet Agi i puszkarzami o nierządną niewiastę i pociągnęła za sobą krwawe wypadki. Na placu legło 3 ludzi a 12 raniono.

Podług wiadomości z okolic Dunayskich maią ciągnąć Turcy we 20 tysięcy do Ibraiłowa, a 40 tysięcy do Sylistryi. Czapan Oglu ma bydź dowodzcą tego woyska.

Trzęsienie ziemi, które tutay uważano w d. 17. b. m. o godzinie 2 i 50 min. z południa trwało kilka sekund, lecz w Jassach daleko było mocnieysze. O godzinie 3 1/4 z południa uczuć się dały trzy silne wstrzęsnienia wrąz po sobie następuiące; wiele domów i kościołów porysowało się i wiele kominów i piwnic zapadło się.

Reis Effendy ma bydź przez Sułtana złożony. Powód do tego nie iest ieszcze wiadomy.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.